

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Ф.В. Музика
“ _____ ” _____ 20__ року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИЦІ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ»**

для аспірантів денної/заочної форм навчання

галузь знань 01 «Освіта»

спеціальність 014 «Середня освіта» (фізична культура)

Львів - 2020

Навчальна програма «Сучасні тенденції у теорії та методиці фізичної культури» для аспірантів денної/заочної форм навчання. Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 014 «Середня освіта» (фізична культура).

Розробник: **Завидівська Н.Н.**, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики фізичної культури

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____

_____
(підпис)

Боднар І. Р.
(прізвище та ініціали)

Рекомендовано до видання Вченою радою ЛДУФК

“_____” _____ 20__ року, протокол № _____

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

ВСТУП

Дана програма складена для аспірантів денної/заочної форм навчання. Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 014 «Середня освіта» (фізична культура).

Програма розроблена із врахуванням змісту навчальних дисциплін попередніх освітньо-кваліфікаційних рівнів і офіційних вимог, які регламентують впровадження освітньо-професійної програми підготовки доктора філософії.

Програма охоплює сучасну проблематику теорії і методики фізичної культури в інтегральному, узагальнено-синтезуючому аспекті і передбачає поглиблення знань інноваційного характеру для вирішення проблемних професійних завдань у галузі «Освіта», спеціальності 014 «Середня освіта. Фізична культура».

Реалізація програми повинна забезпечити формування широкої наукової ерудиції та розвиток здібностей творчого теоретико-методичного мислення аспіранта.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Педагогіка», «Психологія», «Адаптивна фізична культура і спорт», «Реабілітація», «Теорія і методика фізичного виховання».

Програма складається із шести модулів, дев'яти змістовних модулів і викладається упродовж трьох семестрів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Сучасні тенденції у теорії та методиці фізичної культури» є профілюючою інтегративною наукою і навчальною дисципліною у навчальному плані підготовки фахівців з фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Метою викладання дисципліни «Сучасні тенденції у теорії та методиці фізичної культури» поглиблення у аспірантів знань і умінь, необхідних для формування рухової активності школярів та успішної практичної діяльності з фізичного виховання. Одне з головних **завдань** дисципліни навчити висококваліфікованого спеціаліста з фізичної культури інтегрувати знання, одержані в суміжних курсах і окремих методиках, знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків цих знань у науковій та педагогічній діяльності. Зміст предмета передбачає створення теоретичної бази, яка є основою для використання засобів фізичного виховання з метою гармонічного розвитку школярів, зміцнення здоров'я і профілактики захворювань, самозатвердження і самопізнання, раціональної організації вільного часу. Вивчення всіх розділів курсу проходить через призму потреб науки та практики в сфері фізичного виховання і спорту, ознайомлення з передовим досвідом роботи провідних фахівців даної галузі.

В процесі вивчення дисципліни аспірант повинен **знати**:

- основні поняття теорії фізичного виховання;
- зміст завдання, мету та умови функціонування національної системи фізичного виховання;
- засоби фізичного виховання для збереження і зміцнення здоров'я людини;
- чинники, що формують здоров'я і складові здорового способу життя;
- загальні основи навчання фізичних вправ і методичку вдосконалення фізичних якостей;
- структуру, особливості підготовки і проведення занять з фізичної культури;
- значення міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання;
- різні форми занять фізичними вправами;
- основи системи організаційного та методичного управління педагогічним процесом.
- основні зовнішні ушкоджуючі чинники та їх характеристики;
- основні ризики для здоров'я при порушенні способу життя;
- основи профілактики захворювань;
- основи формування хореографічної культури школярів.

Аспіранти повинні **вміти**:

- творчо використовувати отримані знання з теорії і методики фізичної культури при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням вікових і індивідуальних відмінностей школярів;
- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;
- оцінювати і аналізувати рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості;
- планувати, організовувати і здійснювати роботу з фізичного виховання;
- організовувати спортивно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи зі школярами;
- формувати в дітей систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях фізичною культурою і спортом, та в здоровому способі життя;
- орієнтуватися в спеціальній науково-педагогічній літературі, здійснювати науково-дослідну роботу з проблем фізичного виховання школярів;
- аргументовано пропагувати здоровий спосіб життя;
- на домедичному етапі здійснити експрес-оцінювання функціонального стану основних систем організму.

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, семінарських та практичних занять, самостійної роботи. Самостійна робота сприяє розкриттю потенційних можливостей аспірантів, формує інтерес до вивчення предмету, активізує мислення, стимулює потребу до більш глибоких знань програмного матеріалу. В процесі самостійної роботи аспіранти виконують завдання викладача

у вигляді рефератів з окремих питань дисципліни, вирішення ситуаційних завдань, презентації проєктів, виконання практичних завдань тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9 кредитів ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І СЕМЕСТР

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Вступ у ТіМФВ. Загальні основи ТіМФВ

Тема №1. Історичний аналіз розвитку ТіМФВ як наукової та навчальної дисципліни. Сучасний стан та перспективи реформування національної системи фізичного виховання в Україні.

Предмет ТіМФВ як науки і навчальної дисципліни. Джерела виникнення і розвитку ТіМФВ. Основні історичні етапи розвитку ТіМФВ та їх характеристика. Внесок українських педагогів в теорію ФВ (друга половина ХІХ - перша половина ХХ сторіччя). Система фізичного виховання (ФВ) як поняття теорії фізичного виховання. Система фізичного виховання як історично-обумовлений тип соціальної практики ФВ. Аналіз сучасного стану національної системи ФВ в Україні. Стратегія реформування системи ФВ в Україні.

Тема №2 Проблематика точної постановки завдань у фізичному вихованні. Аналіз сутнісного змісту принципів, що регламентують процес фізичного виховання.

Чинники, що визначають мету фізичного виховання (біологічні і соціальні потреби особистості, потреби суспільства). Специфічність завдань фізичного виховання, визначення ознак, що розподіляють їх на різні групи. Сутність змісту принципів, що регламентують процес фізичного виховання. Взаємозв'язки між завданнями і принципами фізичного виховання, як складовими даного педагогічного процесу.

Тема №3 Сучасна систематика засобів і методів фізичного виховання, проблематика їх удосконалення. Концепція побудови занять у фізичному вихованні.

Засоби фізичного виховання як складові даного педагогічного процесу. Аналіз підходів до класифікації засобів фізичного виховання, та ознак цих класифікацій. Методи фізичного виховання як складові даного педагогічного процесу. Аналіз підходів до класифікації методів фізичного виховання, аналіз критеріїв та ознак цих класифікацій.

Змістовий модуль 2. Основи фізичного виховання як педагогічного процесу

Тема 4. Проблематика формування фізкультурних знань, рухових вмінь і навичок.

Знання як компонент фізкультурної освіти. Систематизація фізкультурних знань. Чинники, що впливають на формування фізкультурних знань. Аналіз зв'язку між рівнями засвоєння рухових дій та процесом їх навчання. Особливості методики навчання руховим діям різної координаційної складності. Підходи до вибору методики навчання руховим діям осіб різного віку.

Тема №5. Прогнозування занять та контроль у фізичному вихованні.

Алгоритм програмування занять фізичними вправами. Визначення раціональних засобів і методів в ФВ заняттях фізичними вправами. Визначення раціонального рухового режиму. Контроль у фізичному вихованні. Корекція програм занять.

Тема №6. Організація навчальної діяльності у процесі фізичного виховання.

Педагогічні відносини та їх значення у процесі фізичного виховання учнів шкільного віку. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу. Зовнішня структура навчальної діяльності

Тема №7. Проблематика формування особистості у процесі фізичного виховання.

Значення фізичних вправ у процесі формування особистості. Особливості виховання моральних якостей у процесі фізичного виховання осіб різного віку. Особливості виховання волевих якостей у процесі фізичного виховання осіб різного віку. Особливості виховання естетичних смаків у процесі фізичного виховання осіб різного віку.

Модуль 2

Змістовий модуль 1. Форми організації занять у ФВ. Управління процесом ФВ.

Тема №8. Рухові дії як предмет навчання. Етапи навчання та вдосконалення рухових дій

Характеристика рухових навичок. Рухові дії як предмет навчання. Етапи навчання. Способи вдосконалення рухових дій. Особливості методики розвитку фізичних якостей.

Тема №9. Характеристика швидкісно-силових здібностей та методика їх розвитку.

Методики розвитку максимальної сили. Методики розвитку швидкісної сили. Методика розвитку вибухової сили. Попередження травм під час силового тренування. Контроль за рівнем розвитку сили.

Загальна характеристика швидкості як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють прояви швидкості. Основи методики розвитку швидкості. Контроль за рівнем розвитку швидкості.

Тема №10. Характеристика витривалості та методика розвитку.

Загальна характеристика витривалості як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють витривалість людини. Основи методики розвитку витривалості. Контроль за рівнем розвитку витривалості.

Тема №11. Характеристика гнучкості та методика розвитку.

Загальна характеристика гнучкості як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють прояви гнучкості. Основи методики розвитку гнучкості.

Тема №12. Характеристика координаційних здібностей та методика розвитку.

Загальна характеристика спритності як фізичної якості людини. Фактори, що зумовлюють прояви спритності. Основи методики розвитку спритності. Методичні помилки під час розвитку координаційних здібностей. Контроль за розвитком спритності.

Модуль 3

Змістовий модуль 1. Форми організації занять у ФВ. Управління процесом ФВ.

Тема №13. Методологічні особливості проведення уроку фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах.

Організація діяльності учнів на уроці. Дозування навантаження. Щільність уроку як умова досягнення необхідного навантаження. Оцінка діяльності учнів на уроці. Педагогічна оцінка (аналіз) уроку фізичної культури як спосіб підвищення його ефективності. Правове та нормативне забезпечення фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Тема №14. Учитель фізичної культури – організатор здорового способу життя.

Педагогічні функції, уміння та техніка вчителя. Просвітницька діяльність у системі фізичного виховання школярів. Створення матеріальної бази та боротьба проти травматизму в школі. Роль педагогічного колективу у розв'язанні завдань фізичного виховання учнів.

Тема №15. Підготовка учнів до самостійних занять фізичними вправами. Фізичне виховання учнів поза школою.

Виховання інтересу до занять. Озброєння школярів знаннями, формування переконань. Вироблення вмінь і навичок працювати самостійно. Залучення учнів до самостійних занять. Фізичне виховання учнів поза школою.

II СЕМЕСТР

Модуль 4

Змістовий модуль 1. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності в умовах сучасності

Тема №16. Соціально-біологічні основи фізичного самовдосконалення

Організм як єдина саморозвиваюча і саморегулююча система. Основні анатомо-морфологічні поняття. Опорно-руховий апарат. Кров. Кровоносна система. Дихальна система. Нервова система. Ендокринна та сенсорна системи. Функціональні зміни в організмі при фізичних навантаженнях. Зовнішнє середовище. Природні та соціально-екологічні фактори та їх вплив на організм.

Тема №17. Індивідуальний вибір видів спорту або системи фізичних вправ

Визначення поняття «спорт». Види сучасного спорту. Студентський спорт. Студентські спортивні змагання.

Тема №18. Основи здорового способу життя студентів. Фізична культура в забезпеченні здоров'я

Здоров'я людини як цінність. Компоненти здоров'я. Фактори, що визначають здоров'я. Здоровий спосіб життя і його складові. Фізичне самовиховання і самовдосконалення - необхідна умова здорового способу життя.

Тема №19. Психофізіологічні основи навчальної та інтелектуальної діяльності. Засоби фізичної культури в регулюванні працездатності

Психофізіологічні характеристики інтелектуальної діяльності. Працездатність та вплив на неї різних факторів. Засоби фізичної культури в забезпеченні працездатності студента.

Тема №20. Основи методики самостійних занять фізичними вправами

Мотивація і цілеспрямованість самостійних занять. Форми самостійних занять. Вибір видів спорту або систем фізичних вправ. Особливості самостійних занять обраним видом спорту. Особливості самостійних занять жінок.

Тема №21. Загальна фізична і спеціальна підготовка. Організаційні основи занять фізичними вправами

Загальна фізична підготовка Спеціальна фізична підготовка (спортивна і ППФП). Інтенсивність фізичних навантажень. Енерговитрати при фізичних навантаженнях різної інтенсивності. Значення м'язової релаксації (розслаблення). Корекція фізичного стану. Форми занять фізичними вправами. Структура оздоровчого тренування. Загальна і моторна цільність заняття.

Тема №22. Методологічні основи активізації навчального процесу.

Інноваційні педагогічні технології активізації навчання. Методи та форми активізації навчального процесу. Організація проблемного навчання. Дистанційна система освіти.

Тема №23. Контроль і самоконтроль у процесі занять фізичними вправами

Діагностика Діагностика стану організму. Лікарський контроль. Педагогічний контроль. Самоконтроль. Корекція змісту занять на основі проведеного самоконтролю. Підходи до визначення рівня рухової активності людини. Модель оцінювання рухової активності школярів.

Тема №24. Управління процесом фізичного виховання.

Передумови управління у фізичному вихованні. Функції менеджменту у фізичному вихованні. Структура управління фізичним вихованням. Цілі та стратегія управління процесом фізичного виховання дорослих. Моделювання у фізичному вихованні. Прогнозування у фізичному вихованні. Програмування занять у фізичному вихованні.

Модуль 5

Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції фізичного самовдосконалення різних груп населення засобами фізичної культури

Тема №25. Професійно-прикладна фізична підготовка

Історична довідка щодо використання фізичних вправ для підвищення продуктивності праці. Особиста і соціально-економічна необхідність покращення фізичного здоров'я населення для підвищення продуктивності праці. Ціль і завдання ППФП. Місце ППФП в системі фізичного виховання. Основні фактори ППФП. Додаткові фактори ППФП. Засоби ППФП. Організація і форми ППФП у вищих навчальних закладах. Контроль за ППФП. Фактори, що визначають зміст ППФП студентів різних спеціальностей. Значення професіограм.

Тема №26. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні

Фітнес-програми, засновані на видах рухової активності аеробного характеру. Фітнес-програми, засновані на оздоровчих видах гімнастики. Фітнес-програми, засновані на видах

рухової активності силової спрямованості. Фітнес-програми, засновані на поєднанні оздоровчих видів гімнастики і занять силової спрямованості. Аквафітнес.

Тема №27. Фізична культура в професійній діяльності

Виробнича фізична культура (ВФК), ціль, завдання. Методичні основи ВФК. Форми, методи, засоби ВФК. ВФК в робочий час. ВФК у вільний час. Додаткові засоби підвищення працездатності. Профілактика професійних захворювань, травматизму. Вплив індивідуальних особливостей, кліматичних умов на вибір засобів ВФК. Роль керівника в організації колективних занять фізичними вправами у трудовому колективі.

Тема №28. Навантаження та відпочинок у процесі занять фізичними вправами

Загальна характеристика фізичного навантаження. Внутрішня та зовнішня сторони фізичного навантаження. Регулювання фізичного навантаження. Відпочинок, як чинник оптимізації тренувальних впливів.

Тема №29. Основи теорії адаптації та закономірності її використання у фізичному вихованні

Види формування адаптаційних реакцій організму людини. Основні властивості адаптації, що лежать в основі управління фізичним вихованням. Стадії формування адаптаційних реакцій організму людини. Характеристика явищ переадаптації та деадаптації.

Тема №30. Дидактичні основи підготовки кадрів у галузі освіти (фізична культура).

Концепція підготовки кадрів. Дидактичні основи педагогічного процесу. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система вищих навчальних закладів.

ІІІ СЕМЕСТР

Модуль 6

Змістовий модуль 1. Методика фізичного виховання різних груп населення (дітей дошкільного віку, школярів, студентів, дорослих)

Тема №31. Фізичне виховання дітей першого та другого років життя.

Фізичне виховання дітей до 3 місяців та віком від 3 до 4 місяців. Фізичне виховання дітей віком від 4 до 6 місяців та віком від 4 до 6 місяців. Фізичне виховання дітей віком від 6 до 9 місяців та віком від 9 до 12 місяців. Фізичне виховання дітей другого року життя.

Тема №32. Фізичне виховання дітей дошкільного віку

Мета та завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку. Фактори, що впливають на стан здоров'я дитини, засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку. Правове та нормативне забезпечення фізичного виховання дітей дошкільного віку. Вікові особливості дітей дошкільного віку.

Тема №33. Теоретико-методичні основи фізичного виховання дітей шкільного віку

Мета, цілі і завдання фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку. Мета, цілі і завдання фізичного виховання дітей середнього шкільного віку. Мета, цілі

і завдання фізичного виховання дітей старшого шкільного віку. Організації, діяльність яких спрямована на фізичне виховання дітей. Формування знань у процесі фізичного виховання, виховання звички до занять фізичною культурою.

Тема №34. Теоретико-методичні основи фізичного виховання студентів

Соціально-психологічний портрет студентської молоді. Місце ФВ в системі професійної освіти та виховання студентської молоді. Програмно-нормативне забезпечення ФВ студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації. Стан та актуальні проблеми реформування ФВ студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації.

Тема №35. Теорія і методика фізичного виховання дорослих

Соціальні і біологічні передумови ФВ дорослого населення. Цілі і стратегія управління процесом ФВ дорослих. Мета і завдання ФВ дорослого населення. Основні напрями ФВ дорослого населення. Формування мотивації фізичної активності та фізкультурних знань у дорослого населення. Особливості методики фізичного виховання осіб I та II зрілого віку. Особливості методики фізичного виховання осіб похилого та старшого віку. Педагогічний контроль у фізичному вихованні дорослого населення.

Тема №36. Методологічні основи активізації процесу фізичного самовдосконалення різних груп населення

Інноваційні педагогічні технології активізації навчання. Методи та форми активізації навчального процесу. Організація проблемного навчання. Дистанційна система освіти.

Змістовий модуль 2 Диференційоване фізичне виховання

Тема №37. Підходи до диференційованого фізичного виховання

Зумовленість диференційованого фізичного виховання. Значення диференційованого фізичного виховання. Критерії поділу контингенту школярів на однорідні групи для диференціації навчального матеріалу програми біологічні (стать, біологічний вік, функціональні показники у стані відносного спокою та під час дозованого навантаження, фізичний стан та ін.); особливості фізичного розвитку (довжина тіла, маса тіла, соматотип тощо); рівень фізичної підготовленості (рівень розвитку фізичних якостей, провідні та відстаючі фізичні якості); соматичне здоров'я; соціальні (гендер, сім'я, оточення, школа тощо); психологічні (типологічні особливості нервової системи, сприйняття мислення, характер, здібності та ін.).

Тема №38. Особливості фізичного виховання дітей різної статі і віку

Особливості соматичних характеристик чоловіків і жінок (анатомічні, конституційні, у будові і функціонуванні головного мозку). Фізіологічні статеві відмінності дівчат і хлопців (гормональні, серцево-судинної системи, дихальної системи). Особливості психофізіологічних характеристик чоловіків і жінок (моторики, сприйняття, рухливості нервових процесів, властивостей нервової системи). Менструальні фази як специфіка жіночого організму. Особливості фізичного виховання дівчат з урахуванням статевих морфофункціональних відмінностей. Особливості методики фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку, обґрунтовані віковим морфофункціональним розвитком. Особливості методики фізичного виховання учнів середнього шкільного віку, обґрунтовані віковим морфофункціональним розвитком. Особливості методики фізичного виховання учнів старшого шкільного віку, обґрунтовані віковим морфофункціональним розвитком. Особливості формування цілі і

завдань фізичного виховання школярів різних вікових груп. Контрольні якісні показники рівня фізичної культури школярів різних вікових груп. Вікова динаміка розвитку фізичних якостей.

Тема №39. Особливості фізичного виховання школярів різного фізичного розвитку і фізичної підготовленості

Природна динаміка розвитку фізичних якостей у школярів з різним рівнем біологічного віку. Відмінності фізичного виховання дітей різного біологічного віку. Особливості диференційованого фізичного виховання школярів залежно від соматичного типу конституції. Оцінювання рівня фізичної підготовленості школярів з урахуванням рівня фізичного розвитку. Диференційоване фізичне виховання з урахуванням рівня фізичної підготовленості.

Тема №40. Диференційоване фізичне виховання з урахуванням гендерних детермінант і психологічних особливостей

Гендерна диференціація у фізичному вихованні дітей. Проблема гендеру у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді. Поведінкові фактори здоров'я дітей і підлітків: гендерні відмінності. Ставлення школярів до фізичного виховання з урахуванням гендерних особливостей. Критерії поділу на групи з урахуванням психологічних особливостей. Характеристика груп дітей з різними типами темпераменту. Особливості ФВ з урахуванням темпераменту. Педагогічні прийоми роботи і учнями зі «слабкою» і «сильною» нервовою системою. Педагогічні прийоми роботи з учнями з інертною і рухливою нервовою системою.

Змістовий модуль 3. Диференційоване фізичне виховання школярів різних медичних груп

Тема №41. Інклюзивна освіта. Навчання і виховання дітей в умовах інклюзії

Актуальність проблеми інклюзивної освіти. Зміст понять інклюзія, інтеграція, сегрегація, інклюзивна освіта, інтегративне фізичне виховання. Діти з особливими (освітніми) потребами. Компоненти інклюзивної освіти. Складові моделі інклюзивної освіти. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Позитивні сторони інклюзивних процесів. Історія спеціальної освіти й інклюзії. Інтегроване та інклюзивне навчання в Італії. Рівноправність у здобутті освіти (досвід Австрії). Психолого-медико-соціальні центри (досвід Бельгії). Освітня реформа (досвід Голландії). Шведська модель інклюзивної освіти. Варіативність психолого-педагогічного супроводу (досвід Німеччини).

Тема №42. Мета, завдання, принципи інтегративного фізичного виховання школярів I-III груп здоров'я

Мета і завдання ФВ. Умови ефективної реалізації концепції інтегративного ФВ. Принципи інтегративного ФВ. Тривекторність інтегративного ФВ. Індивідуалізація. Збільшення психоемоційної опірності (антигіперстрес). Принцип гармонізації дихання. Принцип раціоналізації постави. Принцип збереження зору. Напрями інтегративного фізичного виховання в загальноосвітніх школах. Формування медичних груп. Авторський спосіб комплектування підгруп школярів.

Тема №43. Порівняльна характеристика показників фізичного і психофізичного розвитку, рухової активності, ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп

Порівняльна характеристика показників фізичного розвитку представників різних медичних груп. Порівняльна характеристика показників психофізичного розвитку представників різних медичних груп. Порівняльна характеристика показників рухової активності представників різних медичних груп. Порівняльна характеристика показників ставлення до фізичного виховання представників різних медичних груп.

Тема №44. Інтегративні уроки фізичної культури зі школярами різних медичних груп

Відмінності побудови й методики інтегративних уроків з фізичного виховання для школярів різних медичних груп. Моторна щільність уроку в СМГ. Дозування фізичного навантаження. Періоди фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.

Тема №45. Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях

Особливості методики фізичного виховання учнів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи. Методика занять з учнями спеціальної медичної групи, які мають захворювання органів травлення, порушення обміну речовин, нервово-психічні захворювання. Особливості методики занять із фізичного виховання з учнями, які мають порушення опорно-рухового апарату.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закон України «Про вищу освіту». <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту». Проект. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57141.
3. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
4. ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
5. ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
6. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
7. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
8. Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
9. Напрацювання проекту TUNING (Education) <http://www.unideusto.org/tuningeu/publications/269-reference-points-for-the-design-and-delivery-of-degree-programmes-in-education.html>
10. Наказ МОН України від 01.06.2016 за №600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» - http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
11. Наказ МОН України від 31.05.2016 за №506 Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів. - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16>
12. Порядок внесення інформації, яка повинна міститися в документах про вищу освіту державного зразка. Постанова Кабінету міністрів України від 5 травня 2016 р. № 325: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249014993/>

13. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. ЛДУФК, 2013. – 170 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3751>
14. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп : моногр. / Іванна Боднар. - Л. : ЛДУФК, 2014. – 300 с. - ISBN:978-966-2328-74-5 <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3763>
15. Боднар І. Диференційоване фізичне виховання : навч. посіб. / Іванна Боднар. - Львів : ЛДУФК, 2017. - 197 с <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/15661>
16. Завидівська Н. Н. Фундаменталізація фізкультурно-оздоровчої освіти: аспект здоров'язбережувального навчання студентів : монографія / Наталія Назарівна Завидівська. – Київ : УБС НБУ, 2012. – 402 с.
17. Завидівська Н. Н. Основи фізичного виховання у системі здоров'язбереження студентської молоді : [навч. посіб. з фіз. виховання для студ. ВНЗ] / Н. Н. Завидівська, О. В. Ханіянц. – Львів : Укр. технології, 2010. – 216 с.
18. Теория и методика физического воспитания : учебник для студ. вузов физ. воспитания и спорта: В 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич. - Киев : Олимпийская литература, 2003 .Т. 1 : Общие основы теории и методики физического воспитания. - К. : [б.и.], 2003. - 424 с.
19. Теория и методика физического воспитания : учебник для студ. вузов физ. воспитания и спорта: В 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич. - Киев : Олимпийская литература, 2003 .Т. 2 : Методика физического воспитания различных групп населения. - К. : [б.и.], 2003. - 392 с.
20. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : навч. посіб. : в 2 ч. Ч. 2 / Б.М. Шиян, І.О. Омеляненко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2012. — 304 с.
21. Фізичне виховання і здоров'я: навч. посібник / авт. кол. : О. Д. Дубогай, Н. Н. Завидівська, О. В. Ханіянц та ін.. ; за заг. ред.. О. Д. Дубогай. – К. : УБС НБУ, 2012. – 271 с.

Допоміжна:

1. Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі. Збірник наукових праць за матеріалами І науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Ужгород, 19-20 квітня 2018 року). – Ужгород: в-во Бест-Принт, 2018. – 123 с.
2. Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту в сучасних умовах: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Вид-во «Нова Ідеологія», Дніпро, 2017. – 206 с.
3. Виноградов, П. А. Новый этап в развитии физкультурно- оздоровительной и спортивной работы среди учащейся молодежи / П. А. Виноградов, В. П. Моченый. – М., 2002. – 125 с.
4. Гордійчук С. Застосування нових технологій у фізичному вихованні студентів // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури і спорту. – Л. : ЛДУФК, 2001. – Вип. 5. – Т. 1. – С. 45–47.
5. Гриньків М. Я. Анатомічні особливості дітей і підлітків : лекція з дисципліни "Спортивна морфологія" / Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. – Львів, 2020. – 7 с.
6. Гриньків М. Я. Анатомічні особливості осіб літнього віку : лекція з дисципліни "Спортивна морфологія" / Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. – Львів, 2020. – 5 с.
7. Гутник А. В. Нетрадиційні види спорту і фізичних вправ у фізичному самовдосконаленні студентів / А. В. Гутник, Н. Є. Ангелова // Сучасні проблеми фізичного виховання та спорту школярів і студентів України : матеріали IV Всеукр. наук. студ. конф. – С. 15-19.
8. Данилевич М. Подготовка будущих фитнес-тренеров в учреждениях высшего образования Украины / Мирослава Данилевич, Ирина Свистельник, Ирина Грибовская

- // Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice: materialele conf. științifice internaționale. – Chișinău : USEFS, 2019. – Ed. 5. – P. 56–59.
9. Завидівська Н. Н. Аксіологічні аспекти формування культури здоров'я студентської молоді у процесі фізичного виховання // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фіз. культури та спорту – Л., 2009. – Вип. 13, т. 2. – С. 47-53.
  10. Завидівська Н. Н. Фізична культура, дозвілля, якість життя – взаємозв'язок та співвідношення понять // Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / за заг. ред. Р. Р. Сіренко. – Л. : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – С. 236-237.
  11. Завидівська Н. Н. Формування навичок здорового способу життя у студентів вищих навчальних закладів : навч. посіб. з фіз. виховання для студ. вищих навч. закладів. – Л. : Львів. держ. ун-т фіз. культури, 2009. – 120 с.
  12. Завидівська Н. Н. Формування психофізичного здоров'я студентів вищих навчальних закладів / Завидівська Н. Н. // Навчально-методичний посібник. - Львів: ЛБІ НБУ, 2005. – 135 с.
  13. Коритко З. Медико-біологічні основи рухової активності : навч. посіб. / Зоряна Коритко. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. – 223 с.
  14. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології : навч. посіб. для самостійної роботи / Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. – Львів : ЛДУФК, 2019. – 86 с.
  15. Оцінювання фізичної підготовленості та здоров'я різних груп населення : монографія / [Боднар І. Р., Виноградський Б. А., Павлова Ю. О., Ріпак М. О., Дух Т. І., Стефанишин М. В.]. - Львів : ЛДУФК, 2018. - 132 с.
<http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19444>
  16. Приступа Є. Методика кількісних вимірів параметрів рухової активності людини / Євген Приступа // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. IV Міжнар. наук. конгр. – Київ, 2000. – С. 537.
  17. Приступа Є. Методологічні аспекти формування критеріїв оцінки фізичної підготовленості людини / Євген Приступа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2004. – Вип. 8, т. 2. – С. 283–287.
  18. Томенко О. А. Зміст та особливості фізкультурної освіти учнівської молоді різних вікових груп / О. А. Томенко, А. Ю. Старченко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 2. – С. 86-91.
  19. Томенко О. А. Неспеціальна фізкультурна освіта учнівської молоді: теорія і методологія: [монографія] / О. А. Томенко. – Суми : Вид-во «МакДен», 2012. – 276 с.
  20. Фізична рекреація : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / За заг. редакцією Є. Н. Приступи. – Дрогобич : «Колос», 2010. – 447 с.
  21. Шевців У. Зміни показників гнучкості у дітей молодшого шкільного віку під впливом занять стретчингом / Уляна Шевців, Яна Заєць, Ірина Свістельник // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квітня 2020 р., м. Львів). – Львів, 2020. – С. 60–63.
  22. Шевців У. Стретчинг як один із видів оздоровчого фітнесу / Уляна Шевців, Ірина Свістельник, Анастасія Шира // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (10–11 травня 2018 року, м. Львів). – Львів, 2018. – С. 174–177.
  23. Шкрєбтій Ю. М. Перспективи удосконалення діючої в Україні системи фізичної культури і спорту / Ю. М. Шкрєбтій // Теорія і методика фізичного виховання. – № 2. – 2004. – С. 54–61.
  24. Zavydivska N., Zavydivska O. Features of implementation of socially-oriented elements in the system of health preserving studying of future economists. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2015. 1(18), pp. 321–327. DOI: <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptp.v1i18.46570>.
  25. Zavydivska N., Rymar O., Malanchuk H. Innovative mechanisms of improvement of student's physical education system on the basis of interdisciplinary connections. *Journal of*

- Physical Education and Sport (JPES)*. 2015. 15(4), Art 116, pp. 758–764. DOI: <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2015.04116>.
26. Zavydivska O., Zavydivska N., Khanikiants O. Self-management as a condition for creating a health culture among students. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2016. 16 Supplement Issue (1), Art 93, pp. 592–597. DOI: <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2016.s1093>.
27. Zavydivska N., Hribovska I., Ivanochko V., Svystelnyk I., Ripak M. Efficiency of using the teaching technology while developing healthy lifestyle skills in arts students. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2016. 16 Supplement Issue (1), Art 94, pp. 598–603. DOI: <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2016.s1093>.
28. Zavydivska O., Zavydivska N., Khanikiants O., Rymar O. The paradigm of health maintenance at Higher Education Institutions as an Important Component of Human Development in Terms of Modernity. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2017. Vol. 17 Supplement Issue 1, Art 9, pp. 60–65. DOI: <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2017.s1009>.
29. Zavydivska O., Zavydivska N., Kovalchuk V., Khanikiants O. Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*. 2018. 18 Supplement issue (2), Art 160, pp. 1072–1078. DOI: <http://dx.doi.org/10.7752/jpes.2018.s2160>.
30. Zavydivska N., Zavydivska O., Khanikiants O. Organizational and pedagogical aspects in the system of professional training of future managers: innovative forms, methods and tools of health-preserving study. *Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges: Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference*, 1–2 April 2020, Seville (Spain) : IBIMA, 2020. P. 10577–10585.

Інформаційні ресурси інтернет:

- Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення. Збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Харків: ХДАФК, 2018. 283 с. – Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/ua/naukova-robota/naukovo-teoretichnividannya/aktualni-problemi-fizichnogo-vikhovannya-riznikh-verstv-naselennya>
- Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
- Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

залік, захист проекту, екзамен

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

- ✓ Положення ЛДУФК: <http://ldufk.edu.ua/index.php/navchalna-robota.html>
- ✓ Робочої програми: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/11594>
- ✓ Порядку оцінювання: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/11597>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

- Усне опитування на семінарських заняттях
- Контролюючі тести
- Захист індивідуальних пошуково-дослідницьких робіт
- Оцінки за обговорення дискусійних питань
- Оцінка виконання завдань для самостійної роботи
- Підсумкова модульна контрольна робота.